

Estatut de Catalunya de 1932*

Presidència del Consell de Ministres
El President de la República Espanyola
A tots els qui la present vegin i entenguin,
sapigueu:

Que les CORTS han decretat i sancionat la
següent

LLEI

Títol primer *Disposicions generals*

Article 1. Catalunya es constitueix en regió autònoma dintre de l'Estat espanyol, de conformitat amb la Constitució de la República i el present Estatut. El seu organisme representatiu és la Generalitat, i el seu territori, el que formen les províncies de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona en el moment de promulgar-se el present Estatut.

Article 2. L'idioma català és, el mateix que el castellà, llengua oficial a Catalunya.

Per a les relacions oficials de Catalunya amb la resta d'Espanya, així com per a la comunicació entre les Autoritats de l'Estat i les de Catalunya, la llengua oficial serà el castellà.

Qualsevol disposició o resolució oficial dictada dintre de Catalunya, haurà d'ésser publicada en ambdós idiomes. La notificació es farà també en aquesta forma si així ho sol·licita la part interessada.

Dintre del territori català, els ciutadans, sigui la que sigui llur llengua materna, tindran dret a elegir l'idioma oficial que prefereixin en llurs relacions amb els Tribunals, Autoritats i funcionaris de totes classes, tant de la Generalitat com de la República.

Qualsevol escrit o document que es presenti davant dels Tribunals de Justícia, redactat en llengua catalana, haurà d'anar acompanyat de la corresponent traducció castellana, si així ho sol·licita alguna de les parts.

Els documents públics autoritzats pels fedataris a Catalunya, podran ésser redactats indis-

tintament en castellà o en català, i obligadament en una o altra llengua, a petició de la part interessada. En tots els casos, els respectius fedataris públics expediran en castellà les còpies que hauran de tenir efecte fora del territori català.

Article 3. Els drets individuals són els establerts per la Constitució de la República espanyola. La Generalitat de Catalunya no podrà regular cap matèria fent diferència de tracte entre els naturals del país i els altres espanyols. Aquests no tindran mai dintre de Catalunya menys drets que els que tinguin els catalans en la resta del territori de la República.

Article 4. Als efectes de règim autonòmic d'aquest Estatut, tindran la condició de catalans:

1r. Aquells que ho siguin per naturalesa i no hagin adquirit veïnatge administratiu fora de la regió.

2n. Els altres espanyols que adquireixin aquest veïnatge a Catalunya.

Títol II

Atribucions de la Generalitat de Catalunya

Article 5. De conformitat amb el que preveu l'article 15 de la Constitució, la Generalitat executarà la legislació de l'Estat en les següents matèries:

1ª Eficàcia dels comunicats oficials i documents públics.

2ª Pesos i mesures.

3ª Règim miner i bases mínimes sobre boscos, agricultura i ramaderia, en allò que afecta la defensa de la riquesa i la coordinació de l'economia nacional.

4ª Ferrocarrils, carreteres, canals, telèfons i ports que siguin d'interès general; l'Estat, però, tindrà al seu càrrec la revisió i policia dels ferrocarrils i dels telèfons, i l'execució directa que es pugui reservar de tots aquests serveis.

5ª Bases mínimes de la legislació sanitària interior.

* *Gaceta de Madrid*, núm. 265, de 21.9.1932. BOGC núm. 19, de 15.10.1932.

6ª Règim d'assegurances generals i socials, sotmeses aquestes darreres a la inspecció que preceptua l'article 6è.

7ª Aigües, caça i pesca fluvial, no contradient allò que està disposat en l'article 14 de la Constitució. Les Mancomunitats hidrogràfiques el radi d'acció de les quals s'entengui a territoris situats fora de Catalunya, sempre que conservin el veïnatge i autonomia actuals, dependran exclusivament de l'Estat.

8ª Règim de Premsa, Associacions, reunions i espectacles públics.

9ª Dret d'expropiació, salvada sempre la facultat de l'Estat d'executar per si mateix les seves obres pecuniàries.

10ª Socialització de riqueses naturals i Empreses econòmiques. La legislació delimitarà la propietat i les facultats de l'Estat i de les regions.

11ª Serveis d'aviació civil i radiodifusió, salvat el dret de l'Estat a coordinar els mitjans de comunicació en tot el país.

L'Estat podrà instal·lar serveis propis de radiodifusió, i exercirà la inspecció d'aquells que funcionin per concessió de la Generalitat.

Article 6. La Generalitat organitzarà tots aquells serveis que la legislació social de l'Estat establert o estableixi. Per a l'execució dels serveis i aplicació de les lleis socials, estarà sotmesa a la inspecció del Govern, per tal de garantir directament el seu estricte compliment i el dels tractats internacionals que afectin la matèria.

En relació amb les facultats atribuïdes en l'article anterior, l'Estat podrà designar en qualsevol moment els delegats que cregui necessaris, per tal que vetllin per l'execució de les lleis. La Generalitat està obligada a subsanar, a requeriment del Govern de la República, les deficiències que s'observin en l'execució d'aquelles lleis; però si la Generalitat estimés injustificada la reclamació, serà sotmesa la divergència a la decisió del Tribunal de Garanties Constitucionals, d'acord amb l'article 121 de la Constitució. El Tribunal de Garanties Constitucionals, si ho creu precís, podrà suspendre l'execució dels actes o acords als quals es refereix la discrepància, mentre el resol definitivament.

Article 7. La Generalitat de Catalunya podrà crear i sostenir els centres d'ensenyament en tots

els graus i ordres que cregui oportuns, sempre subjectant-se a allò que disposa l'article 50 de la Constitució, amb independència de les institucions docents i culturals de l'Estat, i amb els recursos de la Hisenda de la Generalitat, dotada per aquest Estatut.

La Generalitat s'encarregarà dels serveis de Belles Arts, Museus, Biblioteques, Conservació de monuments i Arxius, exceptuant el de la Corona d'Aragó.

Si la Generalitat ho proposa, el Govern de la República podrà atorgar a la Universitat de Barcelona, un règim d'autonomia; en aquest cas s'organitzarà com a Universitat única, regida per un Patronat que ofereixi a les llengües i a les cultures castellana i catalana les garanties recíproques de convivència amb igualtat de drets per a Professors i alumnes.

Les proves i els requisits que, de conformitat amb l'article 49 de la Constitució, estableixi l'Estat per a l'expedició de títols, regiran amb caràcter general per a tots els alumnes procedents dels Establiments docents de l'Estat i de la Generalitat.

Article 8. En matèria d'ordre públic, d'acord amb el que està disposat en els números, 4, 10, i 16 de l'article 14 de la Constitució, queden reservats a l'Estat tots els serveis de seguretat pública a Catalunya, sempre que siguin de caràcter extra-regional o supra-regional, la policia de fronteres, immigració, emigració, estrangeria i règim d'extradició i expulsió. Correspondran a la Generalitat tots els altres serveis de policia i ordre interiors de Catalunya.

Per a la coordinació permanent d'ambdues classes de serveis, mutus auxilis, ajut i informació i traspàs dels que corresponguin a la Generalitat, es crearà a Catalunya, tenint en compte allò que ordena l'article 20 de la Constitució, una Junta de Seguretat formada per representants del Govern de la República i de la Generalitat, i per les autoritats superiors que, depenent de l'un i de l'altra, prestin servei en el territori regional, la qual entendrà en totes les qüestions de regulació de serveis, allotjament de forces i nomenament i separació de personal.

Aquesta Junta, el Reglament de la qual, ordenarà la seva organització i el seu funcionament, de conformitat amb el contingut d'aquest

article, tindrà una funció informativa; però la Generalitat no podrà procedir contra els seus dictàmens en allò que es relacioni amb els serveis coordinats.

Quan al personal dels serveis de Policia i ordre interior de Catalunya atribuïts a la Generalitat, la proposta dels nomenaments serà feta per la seva representació a la Junta, sens perjudici d'allò que disposa el paràgraf anterior.

Article 9. El Govern de la República, en ús de les seves facultats i en exercici de les seves funcions constitucionals, podrà assumir la direcció dels serveis compresos en l'article anterior i intervenir en el manteniment de l'ordre interior de Catalunya en els següents casos:

1r. A requeriment de la Generalitat.

2n. Per pròpia iniciativa, quan estimi que l'interès general de l'Estat o la seva seguretat està compromesa.

En ambdós casos serà escoltada la Junta de Seguretat de Catalunya, a fi de donar per acabada la intervenció del Govern de la República.

Per a la declaració d'estat de guerra, de la mateixa manera que per al manteniment, suspensió o restabliment dels drets i garanties constitucionals, serà aplicada la llei general d'Ordre públic, que regirà a Catalunya igual que a tot el territori de la República.

Igualment regiran a Catalunya les disposicions de l'Estat sobre fabricació, venda, transport, tinença i ús d'armes i explosius.

Article 10. Correspondrà a la Generalitat de Catalunya la legislació sobre règim local que reconeixerà als Ajuntaments i altres corporacions administratives que creï plena autonomia per al govern i direcció de llurs interessos peculiars, i els concedirà recursos propis per a atendre els serveis de llur competència. Aquesta legislació no podrà reduir l'autonomia municipal a límits menors que aquells que assenyali la llei general de l'Estat.

Per al compliment dels seus fins, la Generalitat podrà establir dintre de Catalunya les demarcacions territorials que cregui convenientes.

Article 11. Correspon a la Generalitat la legislació exclusiva en matèria civil, exceptuant allò que disposa l'article 15, número 1 de la Constitució, i l'administrativa que li sigui plenament atribuïda per aquest Estatut.

La Generalitat organitzarà l'administració de Justícia en totes les jurisdiccions, excepte en la militar i la de l'armada, de conformitat amb els preceptes de la Constitució i de les lleis processals i orgàniques de l'Estat.

La Generalitat nomenarà els Jutges i Magistrats amb jurisdicció a Catalunya mitjançant concurs entre els compresos en l'escalafó general de l'Estat. El nomenament de Magistrats del Tribunal de Cassació de Catalunya, correspondrà a la Generalitat, de conformitat amb les normes que el seu Parlament determinarà. L'organització i funcionament del Ministeri fiscal, correspon íntegrament a l'Estat, de conformitat amb les lleis generals. Els funcionaris de la Justícia Municipal seran designats per la Generalitat, segons el règim que estableixi. Els nomenaments de Secretaris judicials i de personal auxiliar de l'Administració de Justícia, seran fets per la Generalitat, de conformitat amb les lleis de l'Estat.

El Tribunal de Cassació de Catalunya tindrà jurisdicció pròpia sobre les matèries civils i administratives, la legislació exclusiva de les quals sigui atribuïda a la Generalitat.

El Tribunal de Cassació entindrà, a més, en els recursos sobre qualificació de documents referents al dret privat català que hagin de motivar inscripció en els Registres de la Propietat. Així mateix resoldrà els conflictes de competència i jurisdicció entre les autoritats judicials de Catalunya. En les restants matèries, es podrà interposar recurs de cassació davant del Tribunal Suprem de la República o el que procedeixi, segons les lleis de l'Estat. El Tribunal Suprem de la República resoldrà també els conflictes de competència i de jurisdicció entre els Tribunals de Catalunya i els altres d'Espanya.

Els Registradors de la Propietat seran nomenats per l'Estat.

Els Notaris seran designats per la Generalitat mitjançant oposició o concurs, que convocarà ella mateixa de conformitat amb les lleis de l'Estat. Quan a tenor d'aquestes hagin d'ésser proveïdes les Notaries vacants, per concurs o per oposició entre els Notaris, seran admesos tots amb igualtat de drets, tant si exerceixen en territori de Catalunya com en el de la resta d'Espanya.

En tots els concursos que convoqui la Generalitat, seran condicions preferents el coneixement de la Llengua i del Dret catalans, sense que en cap cas es pugui establir l'excepció de naturalesa o veïnatge.

Els Fiscals i Registradors designats per a Catalunya, hauran de conèixer la Llengua i el Dret catalans.

Article 12. Correspondrà a la Generalitat de Catalunya la legislació exclusiva i l'execució directa de les funcions següents:

a) La Legislació i execució de ferrocarrils, camins, canals, ports i altres obres públiques de Catalunya, salvat allò que disposa l'article 15 de la Constitució.

b) Els serveis forestals, els agronòmics i pecuaris, Sindicats i Cooperatives agrícoles, política i acció social agrària, salvat el que disposa el paràgraf 5è. de l'article 15 de la Constitució i la reserva sobre lleis socials consignada en el número 1r. del mateix article.

c) La Beneficència.

d) La Sanitat interior, exceptuant el que està disposat en el número 7è de l'article 15 de la Constitució.

e) L'establiment i ordenació de Centres de contractació de mercaderies i valors, de conformitat amb les normes generals del Codi de Comerç.

f) Cooperatives, Mutualitats i Pòsits, amb la salvetat, respecte a les lleis socials, feta en el paràgraf 1r. de l'article 15 de la Constitució.

Article 13. La Generalitat de Catalunya prendrà les mesures necessàries per a l'execució dels Tractats i Convenis que versin sobre matèries atribuïdes totalment o parcialment a la competència regional pel present Estatut. Si no ho fes en temps oportú, correspondrà al Govern de la República d'adoptar aquelles mesures. Pel fet de tenir al seu càrrec la totalitat de les relacions exteriors, exercirà sempre l'alta inspecció sobre el compliment dels esmentats tractats i convenis, i sobre l'observança dels principis del dret de gents. Tots els afers que revesteixin aquest caràcter, així com la participació oficial en Exposicions i Congressos internacionals, la relació amb els espanyols residents a l'estranger, o qualsevol altres d'anàlegs, seran de l'exclusiva competència de l'Estat.

Títol III

De la Generalitat de Catalunya

Article 14. La Generalitat estarà integrada pel Parlament, el President de la Generalitat i el Consell Executiu.

Les lleis interiors de Catalunya ordenaran el funcionament d'aquests organismes, d'acord amb l'Estatut i la Constitució.

El Parlament, que exercirà les funcions legislatives, serà elegit per un termini no major de cinc anys, per sufragi universal, directe, igual i secret.

Els Diputats del Parlament de Catalunya seran inviolables pels vots o opinions que emetin en l'exercici de llur càrrec.

El President de la Generalitat assumeix la representació de Catalunya. Així mateix representa la regió en les seves relacions amb la República i l'Estat en les funcions, l'execució directa de les quals està reservada al Poder central.

El President de la Generalitat serà elegit pel Parlament de Catalunya, i podrà delegar temporalment les seves funcions executives, però no les de representació, en un dels consellers. El President i els Consellers de la Generalitat exerciran les funcions executives i hauran de dimitir llurs càrrecs en el cas que el Parlament els negui d'una manera explícita la confiança.

L'un i els altres són individualment responsables davant del Tribunal de Garanties, en l'ordre civil i el criminal, per les infraccions de la Constitució, de l'Estatut i de les lleis.

Article 15. Tots els conflictes de jurisdicció que es suscitin entre Autoritats de la República i de la Generalitat o entre organismes dependents d'elles, salvat allò que disposa l'article 12 d'aquest Estatut per a les qüestions de competència entre Autoritats judicials, seran resolts pel Tribunal de Garanties Constitucionals, el qual tindrà la mateixa extensió de competència a Catalunya que a la resta del territori de la República.

Títol IV

De la Hisenda

Article 16. La Hisenda de la Generalitat de Catalunya es constitueix:

a) Amb el producte dels impostos que l'Estat cedeix a la Generalitat.

b) Amb un tant per 100 en determinats impostos dels no cedits per l'Estat.

c) Amb els impostos, drets i taxes de les antigues Diputacions provincials de Catalunya, i amb els que estableixi la Generalitat.

Els recursos de la Hisenda de la Generalitat es fixaran amb subjecció a les regles següents:

1^a El cost dels serveis cedit per l'Estat.

2^a Un tant per 100 sobre la quantia que resulti d'aplicar la regla anterior per raó de les despeses imputables a serveis que es transfereixin i que tenint consignació en el Pressupost de l'Estat no produeixin pagaments a Catalunya o els produeixin en qualitat inferior a l'import dels serveis.

3ª Una suma igual al coeficient d'augment que experimentin en endavant les despeses dels Pressupostos futurs de la República en els serveis corresponents a aquells que siguin transferits a la Generalitat de Catalunya.

Per a cobrir les quanties que resultin d'aplicar les regles anteriors, segons el càlcul que realitzarà la Comissió mixta creada en l'article únic de la disposició transitòria d'aquest Estatut, i que es sotmetrà a l'aprovació del Consell de Ministres, l'Estat cedeix a la Generalitat:

I. La Contribució Territorial, Rústica i Urbana, amb els recàrrecs establerts sobre ella. S'hauran d'abonar als Ajuntaments les participacions que els correspongui.

II. L'impost sobre els drets reals, les persones jurídiques i les transmissions de béns amb llurs recàrrecs i amb l'obligació d'aplicar els mateixos tipus contributius establerts en les lleis de l'Estat.

III. El 20 per 100 de propis, el 10 per 100 de Pesos i mesures, el 10 per 100 d'aprofitaments forestals, el producte del cànon de superfície i l'impost sobre les explotacions mineres.

IV. Una participació en les sumes que produeixin a Catalunya les Contribucions Industrial i d'Utilitats, igual a la diferència entre la quantia de les contribucions amb llurs recàrrecs que siguin cedits en virtut de les tres regles anteriors i el cost total dels serveis que l'Estat transfereixi a la regió autònoma, tot això referit al moment de la transmissió. Si amb una participació del 20 per 100 no es cobris l'esmentada diferència, s'abonarà la resta en for-

ma de participació en l'impost del timbre en la proporció necessària.

Cada cinc anys es procedirà per una Comissió de tècnics nomenats pel Ministre d'Hisenda de la República i per la Generalitat, a la revisió de les concessions fetes en aquest article. Tant els impostos cedits com els serveis traspassats a la Generalitat seran calculats amb un augment o amb una rebaixa igual a la que uns i altres hagin experimentat en la Hisenda de la República. La proposta d'aquesta Comissió serà elevada a l'aprovació del Consell de Ministres. En qualsevol moment, el Ministre d'Hisenda de la República podrà fer una revisió extraordinària en el règim d'Hisenda pel present Títol, de comú acord amb la Generalitat, i, si això no fos possible, s'haurà de sotmetre la reforma a l'aprovació de les Corts, i serà precís el vot favorable de la majoria absoluta del Congrés.

Article 17. La Hisenda de la República respectarà els actuals ingressos de les hisendes locals de Catalunya sense gravar amb noves contribucions les bases de tributació d'aquelles. La Generalitat podrà crear contribucions noves que no siguin aplicades a les mateixes matèries que a Catalunya ja tributin a la República, i podrà donar una nova ordenació als seus ingressos.

Els nous tributs que establirà la Generalitat no podran ésser obstacle a les noves imposicions que amb caràcter general creï l'Estat, i, en cas d'incompatibilitat, aquells tributs quedaran absorbits pels de l'Estat amb la compensació que correspongui. En cap cas l'ordenació tributària de la Generalitat no podrà destorbar la implantació i el desenrotllament de l'impost sobre la renda, que serà tribut de l'Estat.

La Hisenda de la Generalitat podrà continuar recaptant per delegació de la Hisenda de la República, i amb el premi que aquesta tingui consignat en Pressupost, les contribucions, impostos i arbitris que l'Estat ha de percebre a Catalunya, excepció feta dels Monopolis i de les Duanes amb llurs anexos. L'Estat, amb tot, es reserva el dret de rescatar la recaptació dels seus tributs i gravàmens en el territori català i d'ordenar-la lliurement.

La Generalitat podrà emetre Deute interior; però, ni la Generalitat ni les seves corporacions

locals no podran apel·lar al crèdit estranger sense l'autorització de les Corts de la República. Si l'Estat emet Deute, el producte del qual s'hagi d'invertir totalment o parcialment en la creació o millorament de serveis que, quan a Catalunya, hagin estat transferits a la Generalitat, aquesta fixarà les obres i serveis de la mateixa naturalesa que es proposa de realitzar amb la participació que se li atorgui en l'emprèstit dintre d'un límit que no podrà excedir d'una part proporcional a la població de Catalunya amb respecte a la població d'Espanya.

Els drets de l'Estat en territori català relatius a mines, aigües, caça i pesca, els béns d'ús públic, i aquells que, sense ésser d'ús comú, pertanyin privativament a l'Estat i estiguin destinats a algun servei públic o al foment de la riquesa nacional, són transferits a la Generalitat, exceptuats aquells que estiguin afectes a funcions, els serveis de les quals s'hagi reservat al Govern de la República. Els esmentats béns i drets no podran ésser alienats, gravats, ni destinats a fins de caràcter particular, sense autorització de l'Estat.

El règim de les concessions de mines potàssiques i dels possibles jaciments de petrolis, continuarà essent regit per les disposicions vigents, mentre l'Estat no dicti nova legislació sobre aquestes matèries.

El Tribunal de Comptes de la República fiscalitzarà anualment la gestió de la Generalitat quant a la recaptació d'impostos que li sigui atribuïda per la delegació d'Hisenda de la República i a l'execució de serveis per encàrrec seu, sempre que es tracti de serveis que tinguin llur designació especial en els Pressupostos de l'Estat.

Títol IV

De la modificació de l'Estatut

Article 18 Aquest Estatut podrà ésser reformat:

a) Per iniciativa de la Generalitat, mitjançant referèndum dels Ajuntaments i aprovació del Parlament de Catalunya.

b) Per iniciativa del Govern de la República i a proposta de la quarta part dels vots de les Corts.

En un i altre cas serà precís per a l'aprovació (definitiva) de la llei de Reforma de l'Estatut,

les dues terceres parts del vot de les Corts. Si l'acord de les Corts de la República fos rebutjat pel referèndum de Catalunya, caldrà, per tal que prosperi la reforma, la ratificació de les Corts ordinàries subsegüents a les que l'hagin acordat.

Disposicions transitòries

Article únic. El Govern de la República queda facultat, dintre dels dos mesos següents a la promulgació d'aquest Estatut, per establir les normes a què s'han de subjectar l'inventari de béns i drets i l'adaptació dels serveis que passen a la competència de la Generalitat, i encarregarà l'execució de les esmentades normes a una Comissió mixta designada a mitges pel Consell de Ministres i pel Govern provisional de la Generalitat. Aquesta Comissió haurà de prendre els seus acords amb el vot de les dues terceres parts dels seus membres com a mínim; en cas necessari, sotmetrà les seves diferències a la resolució del President de les Corts de la República.

Previ acord amb el Govern, la Generalitat fixarà la data per a l'elecció del primer Parlament de Catalunya, de conformitat amb el mateix procediment d'eleccions a Corts Constituents.

Per a les eleccions a què es refereix el paràgraf anterior, el territori de Catalunya es dividirà en les circumscripcions següents: Barcelona-Ciutat; Barcelona-circumscripció, Girona, Lleida i Tarragona. Les circumscripcions votaran un diputat per cada quaranta mil habitants, amb el mínim de catorze Diputats per circumscripció.

En tant que no legisli sobre matèries de la seva competència, continuaran en vigor les lleis actuals de l'Estat que es refereixen a les expressades matèries, i correspondrà llur aplicació a les Autoritats i organismes de la Generalitat, amb les facultats que actualment són assignades als de l'Estat.

Per tant:

Mano a tots els ciutadans que coadjuvin al compliment d'aquesta llei, així com a tots els Tribunals i Autoritats que la facin complir.

San Sebastián, a 15 de setembre de 1932.—
NICETO ALCALÀ-ZAMORA I TORRES.— El President del Consell de Ministres.— MANUEL AZANA.